

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Mācību seminārs “IZGLĪTĪBAS KVALITĀTE NO PAMATNOSTĀDNĒM LĪDZ PRAKSEI”

Kvalitāte izglītībā un sistēma kvalitātes nodrošināšanai

Profesore Dr. Inga Lapiņa

Rīgas Tehniskās universitātes profesore
Inženierekonomikas un vadības fakultātes studiju prodekāne

27. aprīlis 2026. gads

EQAVET

European Quality Assurance
in Vocational Education and Training

Supporting the implementation of the
European Quality Assurance Reference Framework
for Vocational Education and Training

Līdzfinansē
Eiropas Savienības
Erasmus+ programma

Ieskats tēmās:

- Kvalitāte
- Kvalitātes vadības pamatprincipi
- Kvalitātes sistēma un vadības pieejas

Vai mēs uztveram un saprotam vienādi?

Q
U
A
L
I
T
Y
W
O
R
L
D

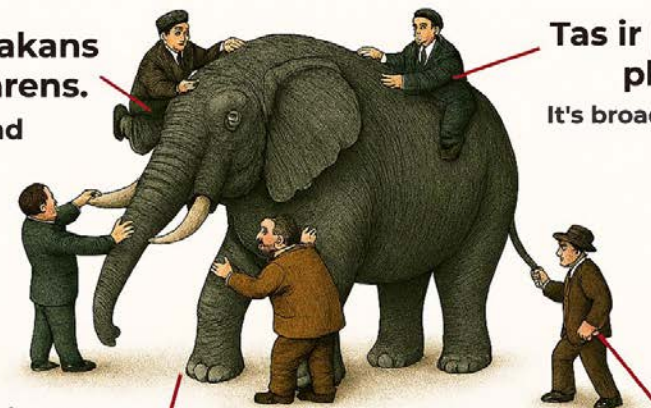

Kas ir **GALDS**?

Tas ir plakans un nokarens.
It's flat and floppy.

Tas ir plats un plašs.
It's broad and wide.

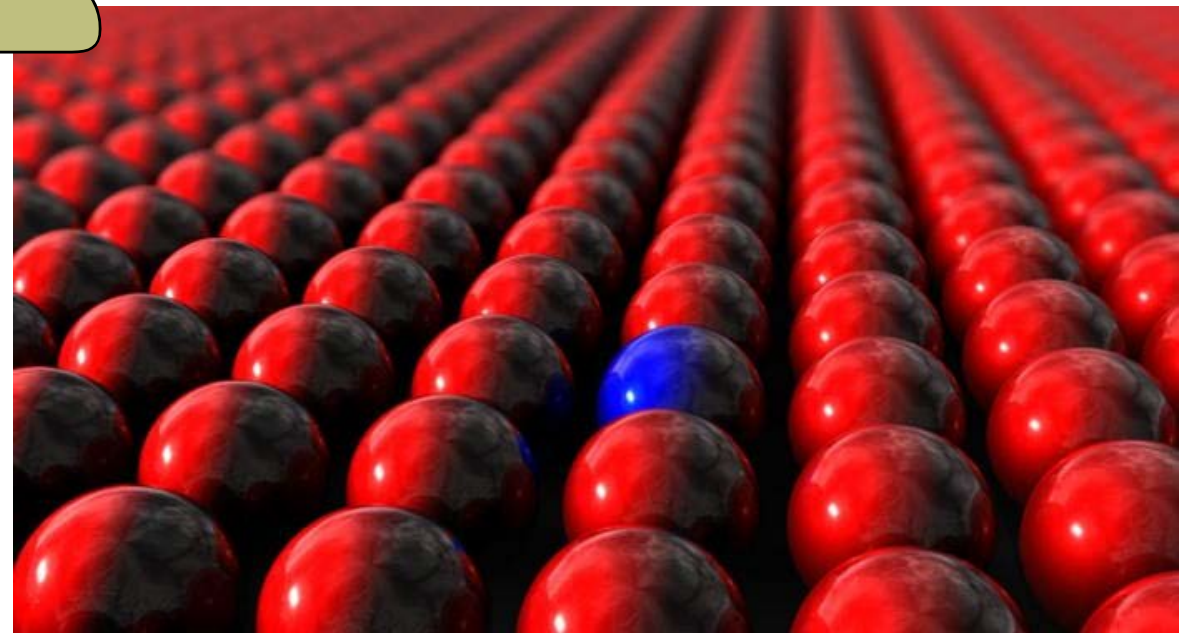
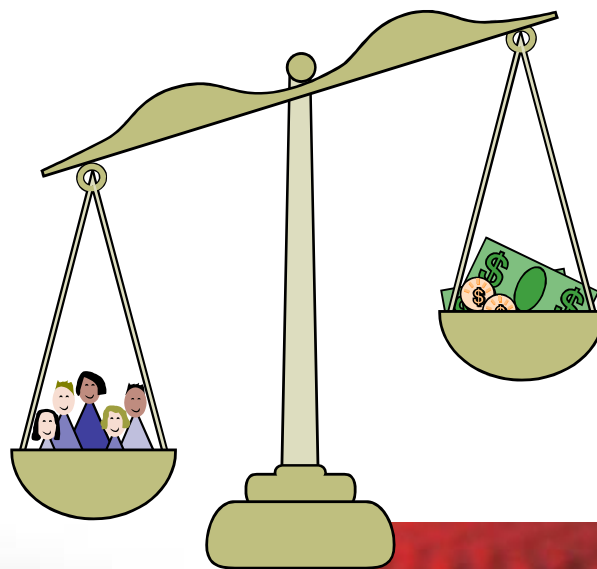
Tas ir konusveidīgs cilindrs.
It's a tapered tube.

Tas ir tievs un virvei līdzīgs.
It's thin and ropelike.

Tas ir apaļš un smags.
It's round and heavy.

Zilonis tumsā / [The Elephant in the Dark](#)

Kvalitāte vs. Atbilstība

Kvalitāte

Kvalitāte ir kāda **objekta** – **produkta** (preces vai pakalpojuma), **procesa** vai **sistēmas** – **īpašību kopums**, kas nosaka tā **spēju apmierināt** iepriekš noteiktas prasības, sasniegt mērķus vai attaisnot gaidas un cerības.

Kvalitātes prizma atspoguļo –
piemērotību, sasaisti, svarīgumu, būtiskumu
konkrētos apstākļos.

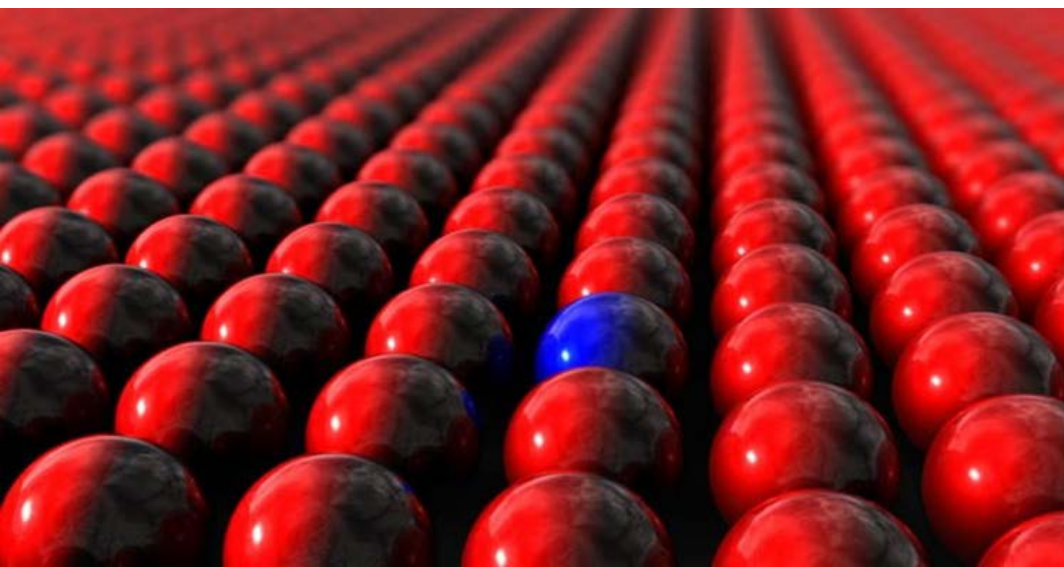
Kvalitāte ir cieši saistīta ar darbinieku attieksmi un vērtību sistēmu, kas veido
organizācijas kvalitātes kultūru.

Atbilstība

Ar jēdzienu «**atbilstība**» saprot divu **lielumu salīdzināšanu**, piemēram, produktu/procesu/sistēmu salīdzina ar tam sākotnēji **noteiktajām prasībām** vai ar etalonu, vai standartu, vai normatīvos dokumentos noteiktām prasībām.

Atbilstība ir fakts, ka **objekts** (produkts, process, sistēma) **izpilda** tam **noteiktās prasības**.

Atbilstība pati par sevi **neparāda** nedz apmierinātību un piemērotības pakāpi, nedz arī spēju apmierināt prasības un gaidas – tārad **kvalitāti**.

Atbilstības novērtēšanas viena no jomām **ir akreditācija**.

Kvalitāte vs. Atbilstība

KVALITĀTE

uzskats (kas ir labs)
klients un iesaistītās puses
pielāgots/piemērots
aprakstošs (ir)
dinamisks
relatīvs
subjektīvs
specifisks/individuāls
potenciāls konfliktiem

ATBILSTĪBA

mērījums (kas atbilst)
standarts/etalons/prasība
grūti pielāgot
normatīvs (jābūt)
statisks
absolūts
objektīvs
vispārīgs
nediskutējams

Kvalitāte vs. Atbilstība

“Nevar uzlabot to, ko nevar izmērīt”

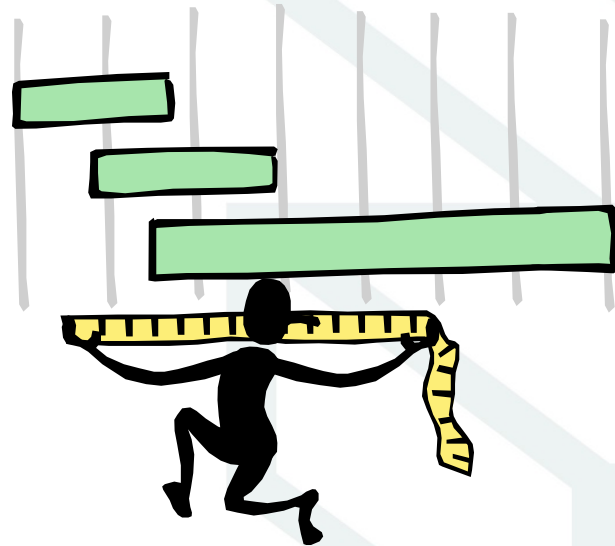
/Edward Deming/

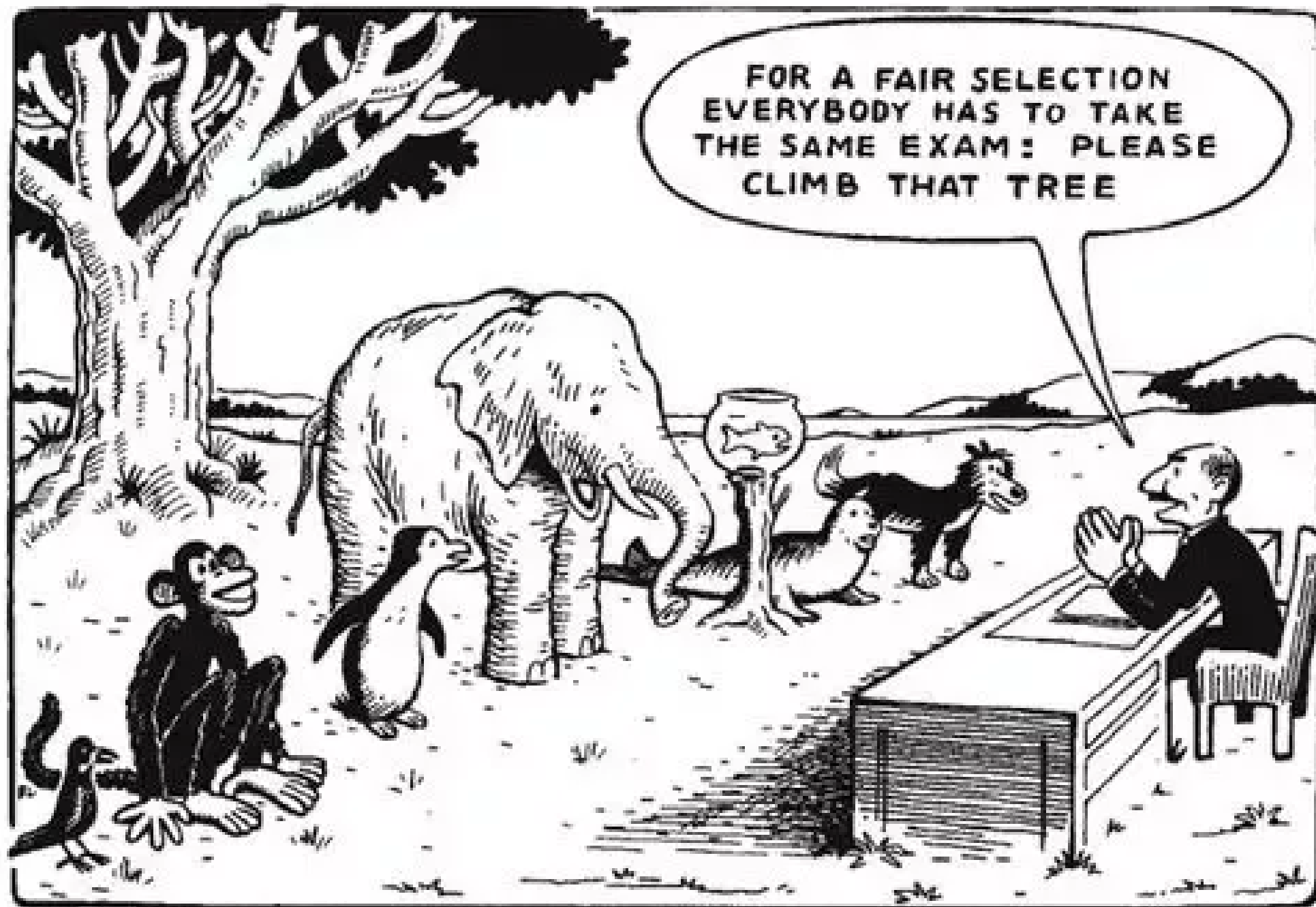
Kāpēc mērīt?

- ✓ Lai iegūtu objektīvu informāciju par notiekošo
- ✓ Lai saprastu tendences un novērtētu situāciju
- ✓ Lai novērtētu mērķu sasniegšanas pakāpi
- ✓ Lai pamatotu uzlabošanas nepieciešamību

Atbilstība standartam nosaka **minimālās prasības** jeb līmeni.

Par **kvalitāti** sākam runāt tikai tad, ja ir izpildītas atbilstības (normatīvos dokumentos, standartos u.c. noteiktās) prasības.

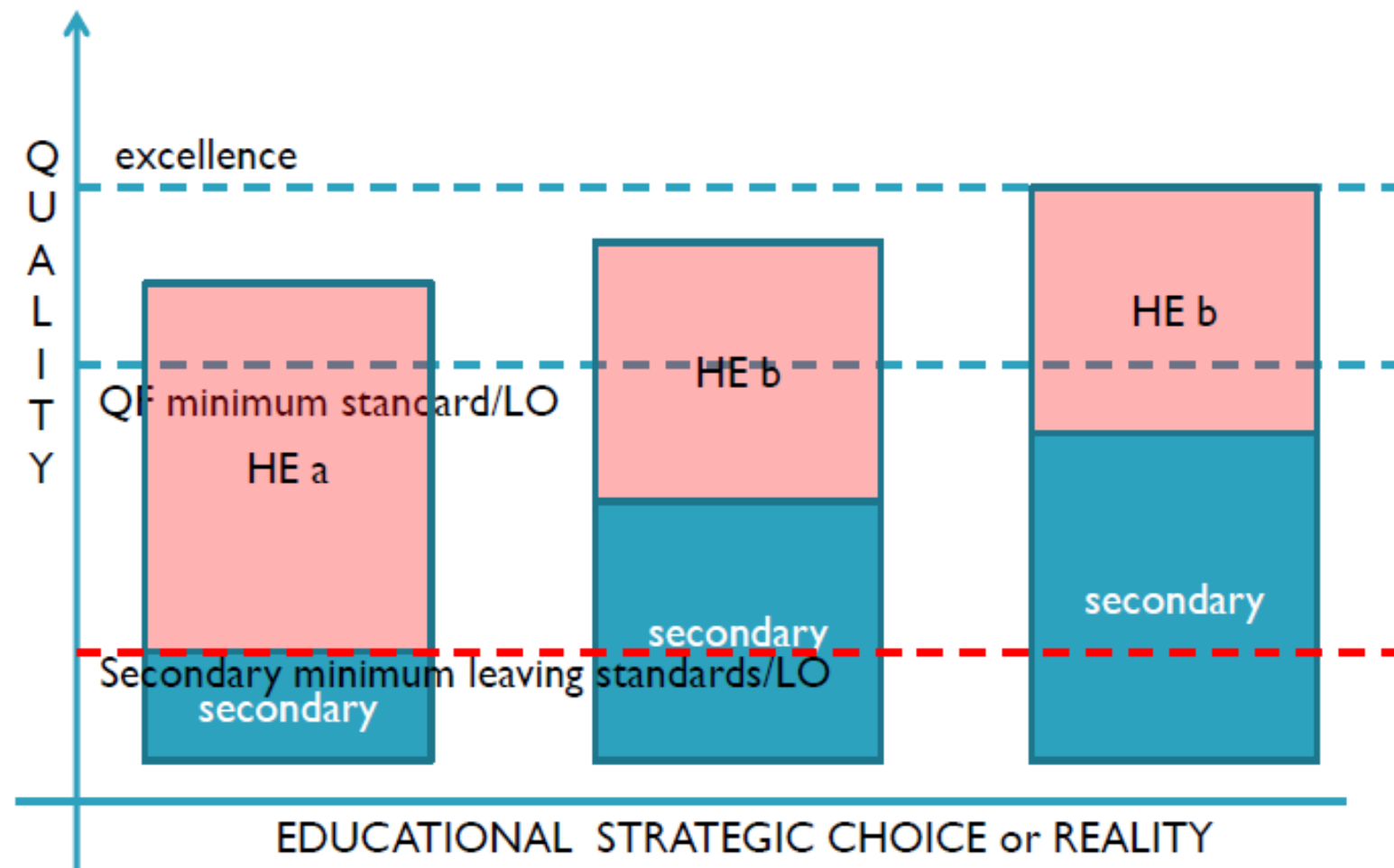

Izglītības kvalitāte un kvalitatīva izglītība – ieguvumi un izaicinājumi

Lai runātu par **kvalitāti izglītībā**, tai jāietver tādu prasmju, vērtību, attieksmju un zināšanu attīstība, kas cilvēkiem dod iespēju **dzīvot veselīgu un piepildītu dzīvi, pieņemt apzinātus lēmumus un reaģēt uz lokālām un globālām problēmām.**

Pasaules izglītības konference 2015.

Inčonas deklarācija (*Incheon Declaration*)

Dirk Van Damme (OECD)

Izglītības kvalitāte ↔ Izglītības ekosistēma

Izglītības likums:

1. pants. Likumā lietotie termini

7¹) **izglītības kvalitāte** — izglītības **process, saturs, vide un pārvaldība**, kas ikvienam nodrošina **iekļaujošu** izglītību un **iespēju sasniegt augstvērtīgus rezultātus** atbilstoši sabiedrības izvirzītajiem un valsts noteiktajiem **mērķiem**;

3. pants. Tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību

(1) Ikvienam ir **tiesības** uz kvalitatīvu izglītību.

4.¹ pants. Valsts sistēma izglītības kvalitātes nodrošināšanai

(1) Valsts sistēma **izglītības kvalitātes nodrošināšanai** ir sistematizēts politikas, vadlīniju, procedūru, darbību un resursu kopums, lai plānotu, sasniegtu, uzturētu, uzraudzītu un pastāvīgi pilnveidotu izglītības kvalitāti.

(2) **Valsts veido sistēmu** izglītības kvalitātes nodrošināšanai un nosaka izglītības iestāžu, to dibinātāju, valsts un pašvaldību iestāžu tiesības un pienākumus, kā arī atbildību par izglītības kvalitāti. **Izglītības iestādes dibinātājs un izglītības procesa īstenotājs nodrošina** izglītības kvalitāti izglītības iestādē.

Profesionālās izglītības likums:

22. pants. Profesionālās izglītības saturu reglamentējošie pamatdokumenti

Profesionālās izglītības saturu reglamentējošie pamatdokumenti ir šādi:

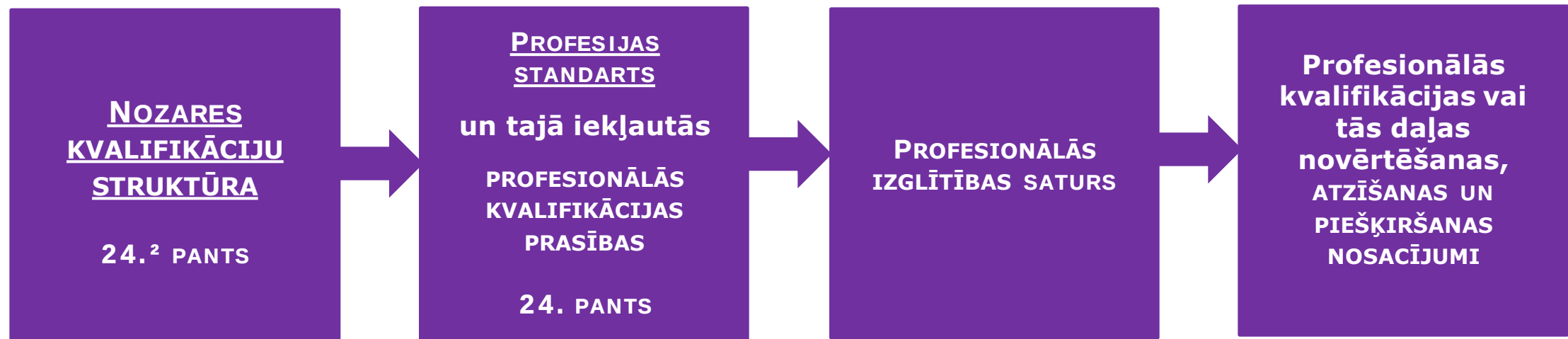
- 1) valsts profesionālās izglītības standarts;
- 2) profesijas standarts un tajā iekļautās profesionālās kvalifikācijas prasības;
- 3) nozares kvalifikāciju struktūra;
- 4) profesionālās izglītības programma.

22.¹ pants. Profesionālo kvalifikāciju sistēma

Profesionālo kvalifikāciju sistēma ir sistematizēts nozarē nepieciešamo prasību kopums profesionālās kvalifikācijas ieguvei un profesionālās kompetences pilnveidei, kuru veido:

- 1) nozares kvalifikāciju struktūra;
- 2) profesiju standarti un tajos iekļautās profesionālās kvalifikācijas prasības;
- 3) profesionālās izglītības saturs;
- 4) profesionālās kvalifikācijas vai tās daļas novērtēšanas, atzīšanas un piešķiršanas nosacījumi.

Profesionālo kvalifikāciju sistēma

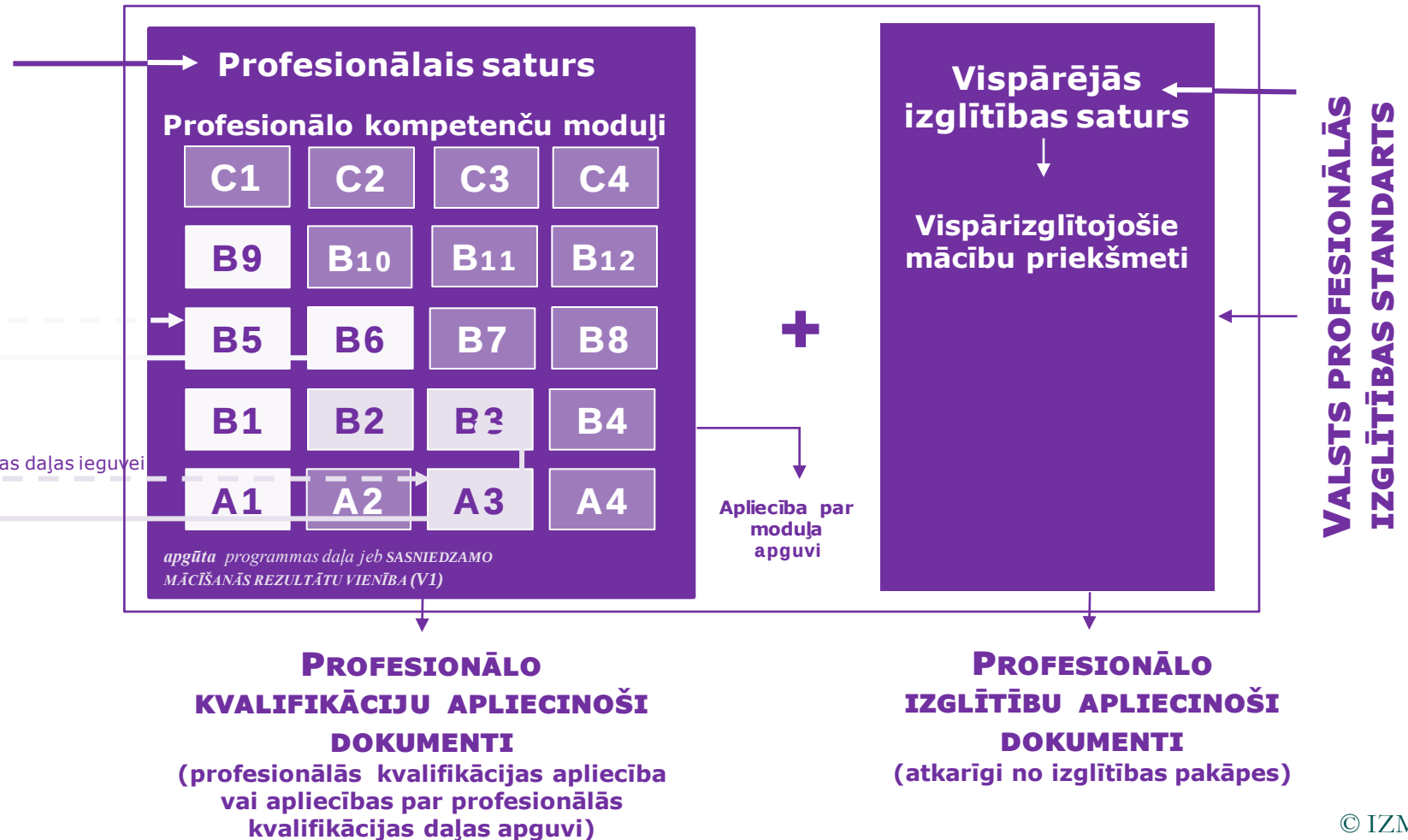
Profesionālās izglītības likums

Profesionālās izglītības saturs

PROFESIJAS STANDARTS, kur noteiktas PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBAS

PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

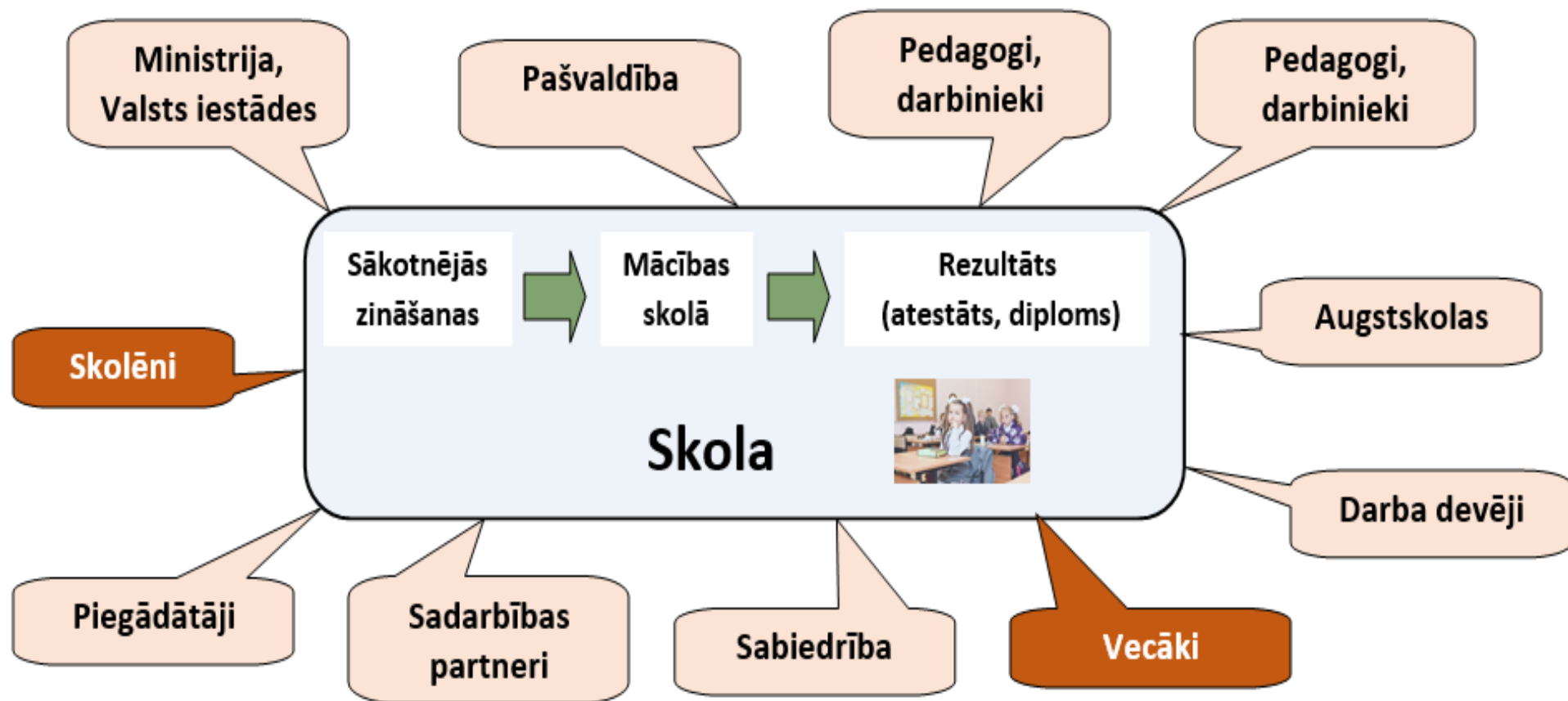

Kvalitātes sistēma

izglītības kvalitāte — izglītības process, saturs, vide un pārvaldība, kas ikvienam nodrošina iekļaujošu izglītību un iespēju sasniegt augstvērtīgus rezultātus atbilstoši sabiedrības izvirzījumiem un valsts noteiktajiem mērķiem"

Joma «Atbilstība mērķiem»	Joma «Kvalitatīvas mācības»	Joma «Iekļaujoša vide»	Joma «Laba pārvaldība»
1.1. kritērijs «Kompetences un sasniegumi» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)	2.1. kritērijs «Mācīšana un mācīšanās» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)	3.1. kritērijs «Pieejamība» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)	4.1. kritērijs «Administratīvā efektivitāte» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)
1.2. kritērijs «Izglītības turpināšana un nodarbinātība» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)	2.2. kritērijs «Pedagogu profesionālā kapacitāte» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)	3.2. kritērijs «Drošība un psiholoģiskā labklājība» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)	4.2. kritērijs «Vadības profesionālā darbība» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)
1.3. kritērijs «Vienlīdzība un iekļaušana» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)	2.3. kritērijs «Izglītības programmu īstenošana» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)	3.3. kritērijs «Infrastruktūra un resursi» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)	4.3. kritērijs «Atbalsts un sadarbība» (2-6 RR, 0-6 specifiskie RR)

Kvalitātes sistēma ↔ Iesaistītās puses

Profesionālās izglītības kvalitāte

Normatīvie akti un prasības - programmas saturu un struktūru reglamentējošie dokumenti, citas obligātās prasības mācību programmai (licence, akreditācija, PKP, LKI u.c.).

Mācību procesā sasniedzamie mērķis, uzdevumi, mācību rezultāti

Mācību programmā iekļautie kursi - mērķis, uzdevumi, saturs, īstenošanas plāns, sasniedzamie rezultāti, metodes, sasniegto mācību rezultātu vērtēšana, personāls, resursi, vieta mācību programmā u.c.

Profesionālās izglītības programma - saturs, struktūra, īstenošanas plāns, metodes, personāls, resursi u.c.

Noslēguma pārbaudījums vai kvalifikācijas eksāmens - norises kārtība un saturs, nozares un darba tirgus ekspertu iesaiste, kritēriji u.c.

Izglītojamais - iepriekšējā izglītība, motivācija, intereses, personības raksturojums un vērtību rādītāji, iesaiste mācību procesā, atgriezeniskā saite u.c.

Situācijas izglītības tirgū izpēte - Latvijas un citu valstu izglītības iestāžu piedāvātās programmas un mobilitāte, līdzīgu programmu piedāvājums (konkurence), starptautiskā salīdzināmība (labā prakse) un konkurētspējīgās priekšrocības u.c.

Nozares izpēte - nozares attīstības tendences, nozarē aktuālās profesijas, darbaspēka pieprasījums, darba tirgū pieprasītās kompetences u.c.

Profesionālās kvalifikācijas prasības - PK nosaukums, profesionālās kvalifikācijas līmenis, galvenie pienākumi un uzdevumi, zināšanas, prasmes, profesionālās patstāvības un atbildības kopums, kas veido profesionālo kompetenci.

Kvalitātes sistēma

Vide +

Procesi ✗

(Izglītojamie, personāls un iesaistītās puses +

Resursi + Saturs + Metodes)

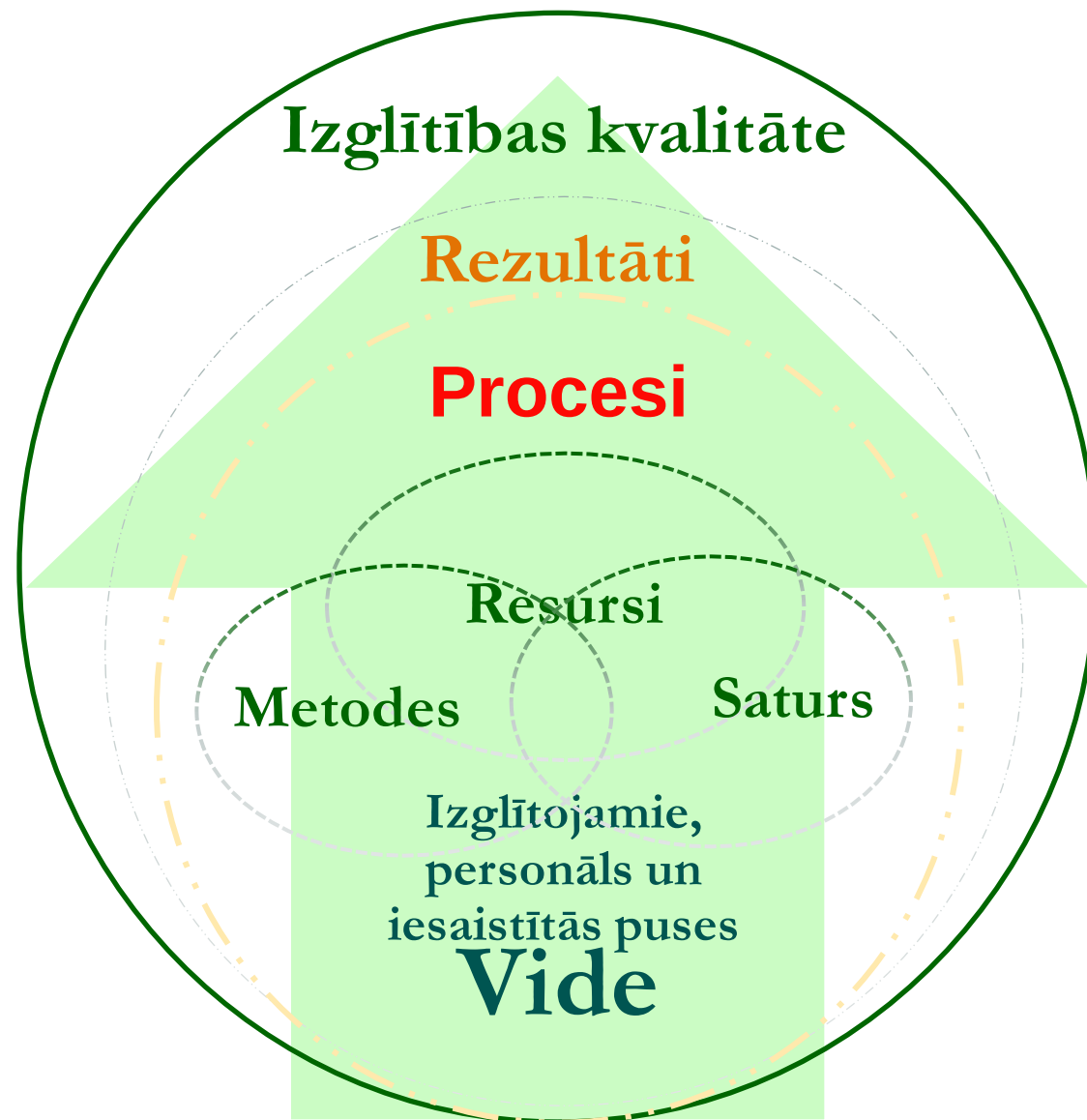

Kopīgi radīta vērtība

Izglītības kvalitāte

Sistēma, kura balstīta uz pastāvīgas pilnveides
principiem, rada vērtību un kvalitāti

Kvalitātes sistēma

Kvalitātes vadības posmi: plānošana, nodrošināšana, kontrole un pastāvīga pilnveide.

Kvalitātes vērtēšanā svarīga ir **procesu un rezultātu dinamika, iesaistītās puses** (gan organizācijas iekšējās, gan ārējās) **un spēja sasniegt mērķi.**

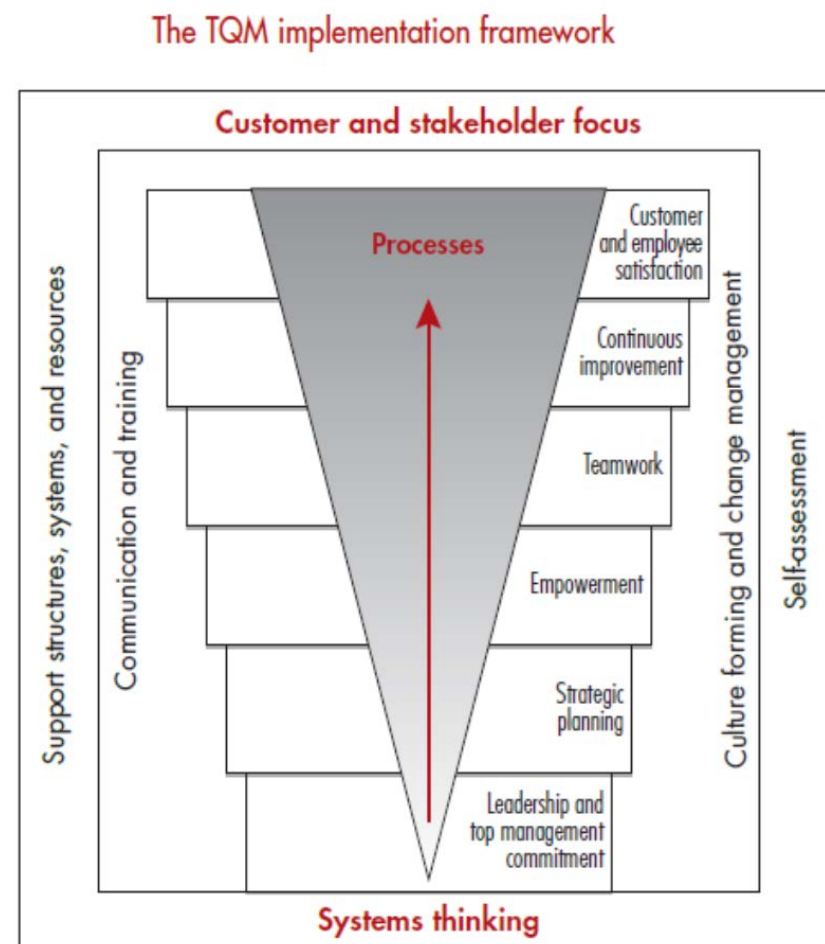
Mūsdienās **kvalitātes vērtēšana** ir kļuvusi par **procesu vadīšanas un pilnveides** (korekcijas), nevis kontroles instrumentu.

Kvalitātes sistēma

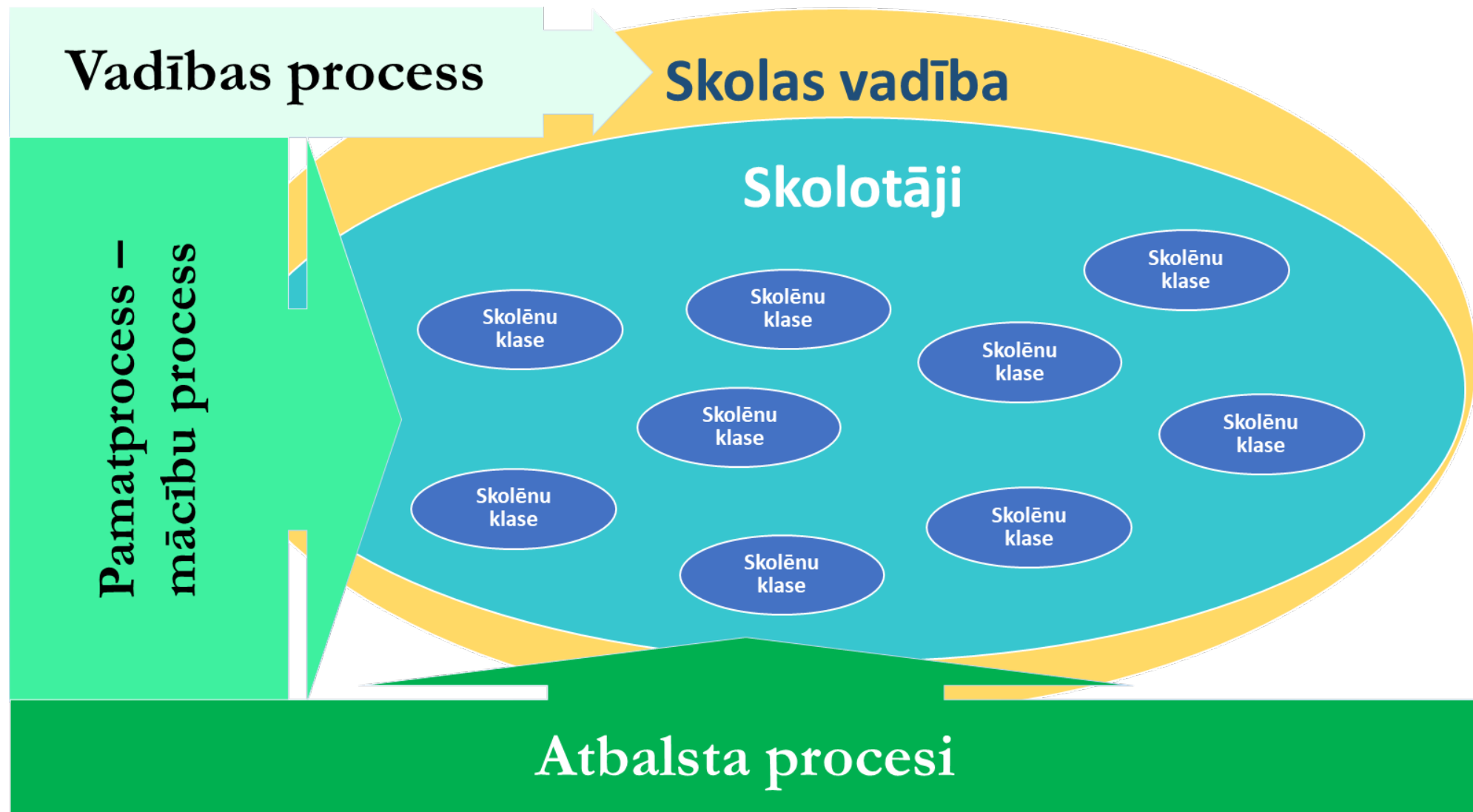
Visaptverošu kvalitātes vadību var raksturot kā **vadības sistēmu uz klientu orientētā organizācijā, kas visus darbiniekus iesaista pastāvīgas pilnveides procesā**. Šajā pieejā tiek izmantota **stratēģija, efektīva komunikācija, dati un fakti, lai kvalitāti integrētu organizācijas kultūrā un visās tās darbībās**.

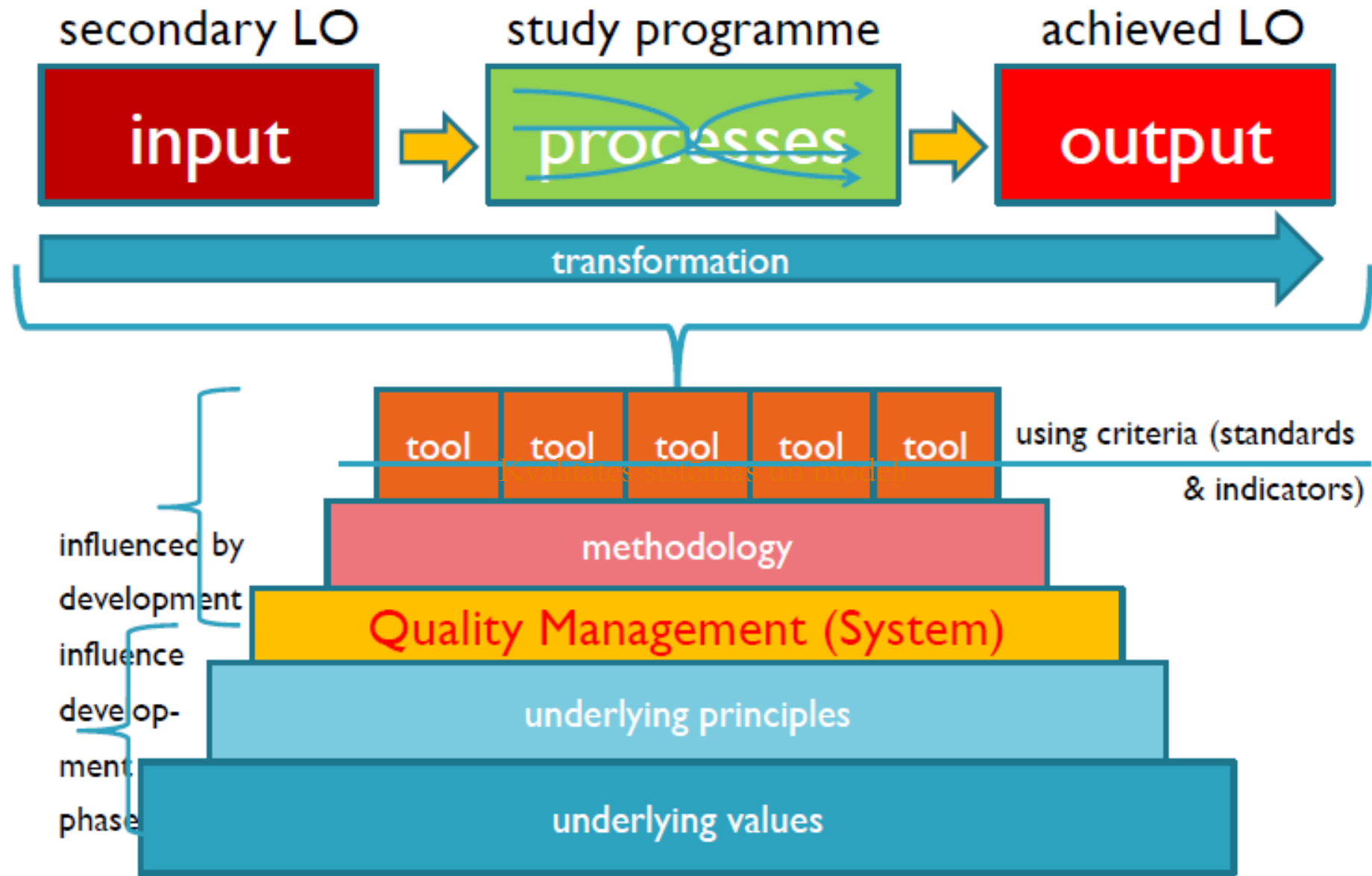
Astoņi kvalitātes vadības pamatprincipi:

- Klienta fokuss (un iesaistītās puses)
- Darbinieku iesaistīšana
- Centrēšanās uz procesu
- Integrēta sistēma
- Stratēģiska un sistemātiska pieeja
- Pastāvīga pilnveide
- Faktos balstīta lēmumu pieņemšana
- Komunikācija

Kvalitātes sistēma

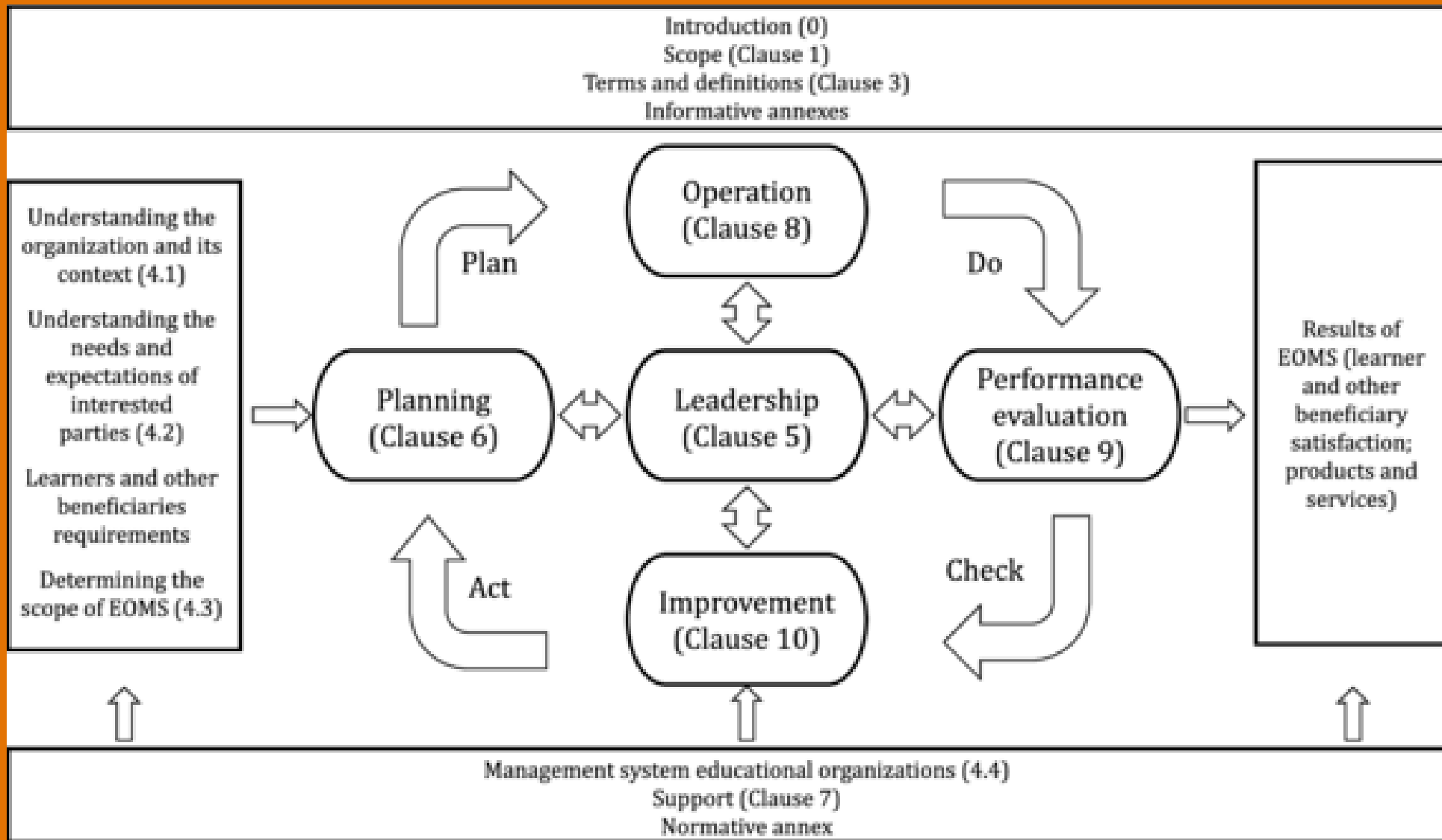

Kvalitātes sistēma

- Kvalitāte kā izcilība
- Kvalitāte kā “nulle kļūdu”
- Kvalitāte kā atbilstība mērķim
- Kvalitāte kā pārveide jeb transformācija
- Kvalitāte kā sliekšnis
- Kvalitāte kā pilnveide

[ISO 21001:2025\(en\)](#)

Educational organizations — Management systems for educational organizations — Requirements with guidance for use

Kvalitātes sistēma

Izplatītākās problēmas procesu pieejas ieviešanā un īstenošanā

Nav vadības izpratnes, kam tas vajadzīgs

Darbinieki nav ieinteresēti

Grūti identificēt procesus un noteikt to robežas

Procesu aprakstu tehniskā sagatavošana

Procesa apraksts var būt grūti saprotams

Aprakstot procesu pirmo reizi, uzreiz gribas to aprakstīt kā pilnveidotu

Kvalitātes vadības pamatprincipi

- Aktīva vadītāju un līderu iesaistīšanās **kvalitātes kultūras veidošanā**
- Komunikācija un **ikviena līdzdalība** kopīgajā darbā, kā arī izpratne par skolas mērķiem
- Visa **uzmanība pievērsta** skolas personālam, skolēniem un iesaistītajām pusēm
- **Integrēta sistēma** un procesu pieceja, pastāvīga pilnveide un kvalitātes kultūra
- Lēmumu pieņemšana, balstoties uz **faktiem, un datu monitoringa** un vadības sistēma
- **360 grādu kvalitātes skatījums** uz skolas darbību un **«kvalitātes balstiesības» lēmumu pieņemšanas** procesā

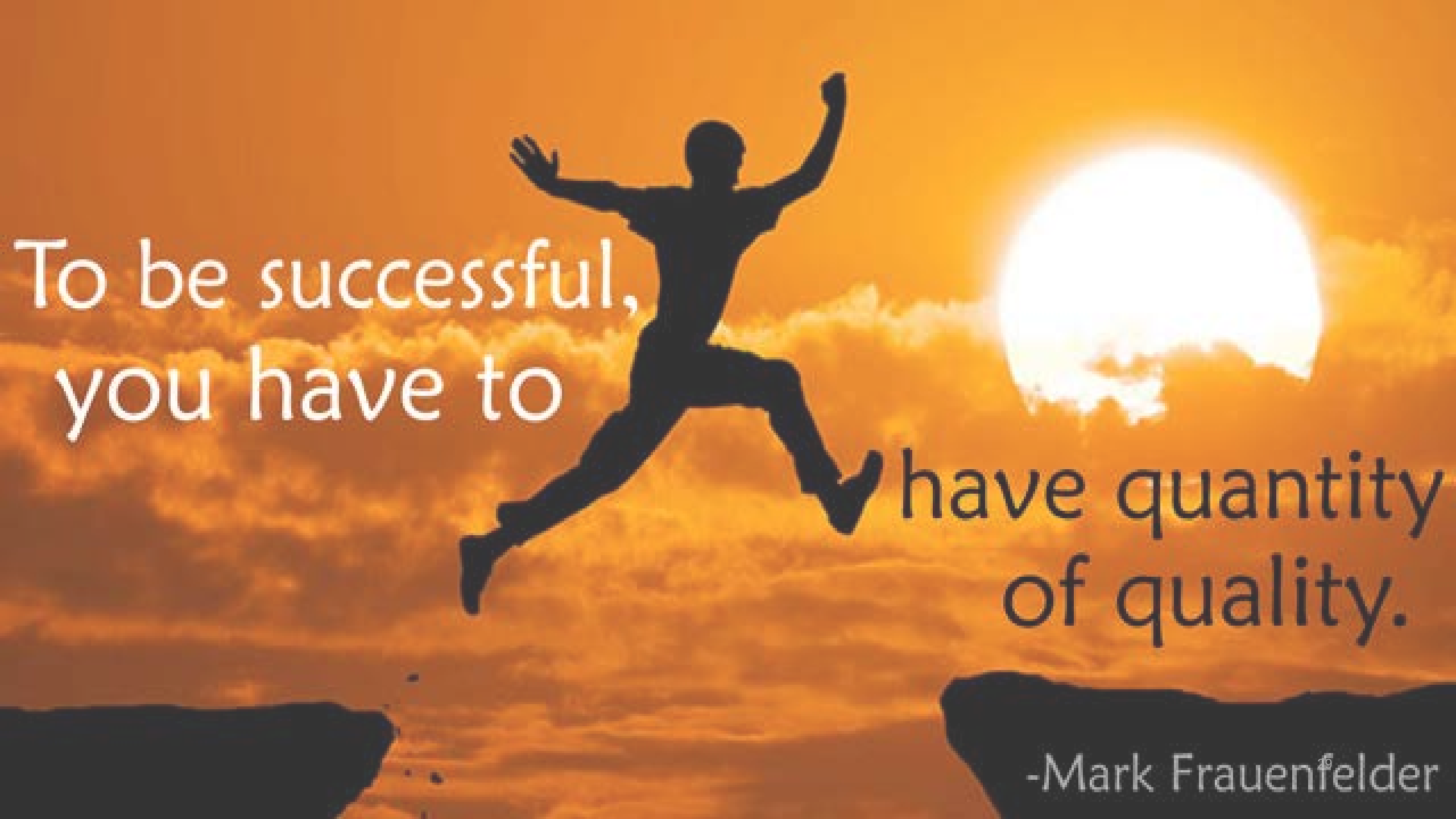
Kvalitātes sistēma un vadības pieejas

Plānojot un ieviešot kvalitātes vadības sistēmu vai izvēloties kvalitātes vadības stratēģiju, **nav viena risinājuma!**

Katrai situācijai vai organizācijai **būs savs unikāls risinājums.**

Katra organizācija ir unikāla, tai **ir unikāla kvalitātes kultūra**, vadības prakse un procesi, lai radītu un piegādātu savus produktus un pakalpojumus.

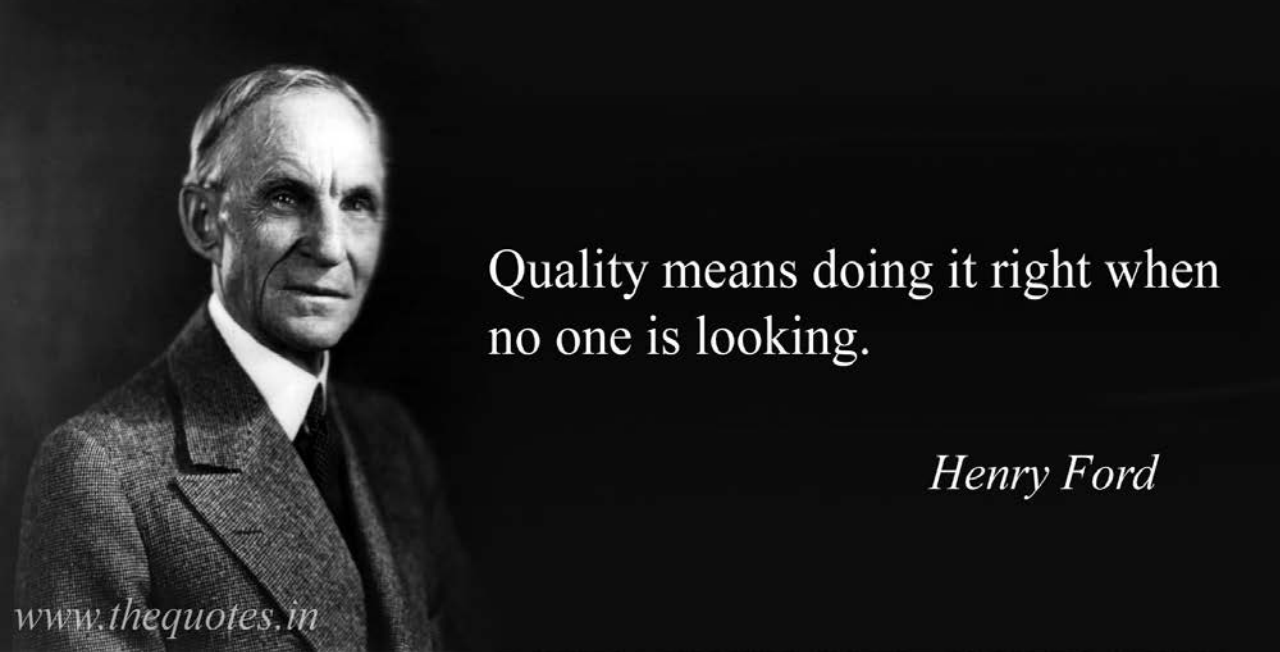
Kvalitātes vadības stratēģija dažādās organizācijās atšķiras, tomēr **pamatprincipi un galvenie elementi ir līdzīgi.**

A silhouette of a person in mid-jump, arms and legs spread wide, crossing a gap between two dark, jagged rock formations. The background is a vibrant orange and yellow sky with a large, bright sun partially obscured by clouds.

To be successful,
you have to

have quantity
of quality.

-Mark Frauenfelder

Quality means doing it right when
no one is looking.

Henry Ford

www.thequotes.in

**Veiksmi mums visiem ceļā
uz izciliem rezultātiem,
staigājot pilnveides takas!**

Paldies par uzmanību!

Deming Said...

"94% of the problems in business are systems driven and only 6% are people driven."

"The worker is not the problem. The system is the problem. If you want to improve performance, you must work on the system."

/Edward Deming/

